

[Hartvig Frisch.]

rencen, ikke kan blive Medlem af Dommerkomiteen. Det maa indrømmes, at denne Afgørelse til en vis Grad vil afhjælpe netop det Problem, jeg her har talt om, men tilbage bliver alligevel, at man i et saa lille Land som Danmark, hvor hidtil kun eet Universitet rigtig har spillet nogen Rolle, og der derfor kun er en meget snæver Kreds, alligevel vanskeligt vil kunne sikre sig, naar man skyder nogen ud, at kunne faa andre kvalificerede i Stedet.

Jeg vil lige gøre opmærksom paa, at man i Sverige har en anden Ordning. Der er det ordnet saaledes, at de Udtalelser, som vedkommende, der sidder i en Komité, fremkommer med angaaende de Kandidater, der melder sig, skal forelægges Kandidaterne, hvorefter Kandidaterne skal have Ret til at udtale sig derom, saaledes, at det til sidst skal samles næsten i et helt Hæfte, hvorefter de forskellige Udtalelser yderligere kan paaklages. Det kan naturligvis give nogen Sikkerhed.

Jeg vil ogsaa fremhæve, at det maaske var muligt, at man, efter at saadanne Afgørelser har fundet Sted, gav Adgang til en Slags Appel, hvad der altsaa igen naturligvis kunde foranledige Nedsættelsen af en ny Komité. Jeg tror, at naar vi nu eventuelt i Fremtiden faar udviklet et Universitet i Jylland, vil der kunne komme en Ordning, idet vi derfra vil kunne faa sagkyndige, der kan tiltræde saadanne Udvalg, uden at disse er bundet netop til Københavns Universitets forskellige — hvad skal jeg kalde det — Kliker, selskabelige Kredse, altsaa Folk, som til en vis Grad kommer udefra. Det har man allerede paa en vis Maade gjort, idet vi f. Eks. tager skandinaviske Professorer med i vore Dommerkomiteer. Men det viser sig, efter hvad der kommer frem, at disse skandinaviske Professorer staar ret vanskeligt overfor en stærk Stemning indenfor de danske. Naar der f. Eks. er en meget stærk Uvillie indenfor de danske Medlemmer mod en bestemt Mand, vil det praktisk talt slet ikke kunne nytte, at disse Udlændinge vil tage til Orde. Jeg vil derfor sige, at det er et vanskeligt Omraade at komme ind paa, men jeg vil ogsaa egentlig ønske, at man dels gennemførte den Bestemmelse, som Professor Brøndsted foreslog, dels eventuelt indrettede en Slags Appellinstans, hvortil de Afgørelser, der blev truffet, kunde indklages, og endelig, at man dertil yderligere knyttede, at man ogsaa hørte de studerende. Jeg ved udmærket godt, at man gennem Enevældens Tid, da alt blev ordnet fra

oven, har vænnet sig til den Betragtning, at de studerende overhovedet slet ikke kan tale med om saadanne Ting som Besættelsen, men vi ved ogsaa, hvis vi gaar længere tilbage i Tiden og gaar tilbage til Midlaldren, at det da var en Selvfølge, at det var de studerende selv, der valgte deres Professor, og at en Professor var netop den Mand, som Studenterne flokkedes om. Jeg ser ikke rettere end, at naar man ved Universitetet har oprettet et Studenterraad og tilsyneladende har villet, at det skulde være en Institution af Betydning, var det rimeligt, at man — da der til det at være Professor ogsaa er knyttet pædagogiske Opgaver, nemlig Undervisningsvirksomhed — ogsaa hørte en Udtalelse fra det legale Raad Studenterraadet, som Studenterne har valgt. Det kunde nemlig ogsaa bidrage til, at Ministeriet overfor disse forskellige Udtalelser kunde staa noget friere end nu overfor en saadan Dommerkomité's Afgørelse, som i mange Tilfælde vil være en Afgørelse, der slet ikke kan fraviges.

Jeg vil saa lige til Slut gøre nogle Bemærkninger, som er fremkaldt af det, vi har hørt i den Debat, der hidtil har fundet Sted. Vi hørte forleden Aften det ærede Medlem Hr. Pinholt i en Tale, hvori han kom ind paa Spørgsmaalet om Landbrugets Stilling, fremhæve den uhyre Betydning, Liberalismen har haft for det danske Landbrug. Medens jeg hørte det ærede Medlem Hr. Pinholt fremhæve disse Ting, kunde jeg ikke lade være med at tænke paa noget, der stammer fra tidligere Tid, og som var meget afgørende for det danske Landbrug, hvad vi imidlertid aldrig hører fremført i vore Debatter hernede. Hvordan er nemlig Forholdet med det danske Landbrug? Er Liberalismen nogen Sinds trængt igennem i det danske Landbrug? Jeg opkaster Spørgsmaalet: Hvordan forholder det sig f. Eks. med Ejendomsforholdene i det danske Landbrug? De hviler paa Ordningen fra Bonde-reformerne i 1788—89 og paa det Grundlag, der den Gang skabtes, hvortil hører den meget vigtige Bestemmelse om, at Gaarde ikke kan nedlægges, en Bestemmelse, der faktisk har reddet de 80 000 danske Gaarde lige fra Enevældens Dage til vor Tid. Jeg vil gøre det ærede Medlem Hr. Pinholt opmærksom paa, at dette er ikke Liberalisme, men tværtimod en Bestemmelse, som den gamle Enevælde satte igennem, Statsmerkantilismen, der slet ikke har noget med Liberalismen at gøre.

Kreditforholdene i det danske Landbrug hviler ogsaa paa en Ordning, man slet ikke træffer i andre Lande, hvortil bl. a.